

Euskaraldia: hizkuntza-ohiturak aldatzeko

Hizkuntza-ohiturei eta Euskaraldiari buruz arituko gara jarduera honetan. Gaiari buruz aritzeko, honako ariketa hauek egiteko aukera izango duzu:

- Gogoeta txiki bat egin, galderei erantzunda.
- Bideoa ikusi eta adierazi noren esperientzia duzun hurbilekoa.
- Testua irakurri eta erantzun galderei.
- Zure esperientziatik abiatuta, galderei erantzun eta komentatu taldean.



Euskara erabiltzen duzu?

Hurrengo ariketako bideoa ikusi aurretik, egin ezazu gogoeta txiki bat. Idatzi behean galdera hauen erantzunak, eta komentatu taldean:

1. Zure eguneroko bizimoduan, non edo norekin egiten duzu euskaraz?

.....

.....

2. Zein zailtasun dituzu zure herrian/hirian euskaraz aritzeko?

.....

.....

Ikusi bideoa

Bideoan, Bilbon bizi diren hiru pertsonen testigantzak bildu ditugu. Lukarte Areskurrinagak, Jon Intxaurreagak eta Maialen Etxarrik euskararekin duten harremana azaldu digute. Ikusi bideoa eta irakurri beren esperientziaz esandakoak.



<https://labur.eus/WQrbn>



Esandakoak:

- *Kalean ikasi nuen gaztelaniaz eta bertako harremanak gaztelaniaz egin izan nituen (Lukarte)*
- *Semea jaio zenean, konturatu nintzen zein zaila den euskalduna izatea (Lukarte)*
- *Talde handietan euskaraz aritzea gaitza dela uste dut (Lukarte)*
- *Nire ama hizkuntza euskara da, euskaraz ikasi dut ikastolan. Euskararekin dudak harremana oso naturala da. (Maialen)*
- *Ez zaio elkarriketak bi hizkuntzatan egitea axola: berak euskaraz eta besteak gaztelaniaz (Maialen)*
- *Uste baino gehiagotan hitz egin daiteke euskaraz Bilbon (Jon)*
- *Euskara amonarengandik jaso nuen (Jon)*



Ondoren, erantzun binaka beheko galderei:

- Hiru horien testigantzak entzunda, noren esperientzia da zuretzat hurbilena? zergatik?
- Zure inguruan ezagutu al duzu hizkuntza-ohiturak aldatu dituen norbait?



Irakurri testua

Irakurri testua eta binaka jarrita, bilatu erantzunak testuan.

Euskaraldia: hizkuntza-ohiturak aldatzeko

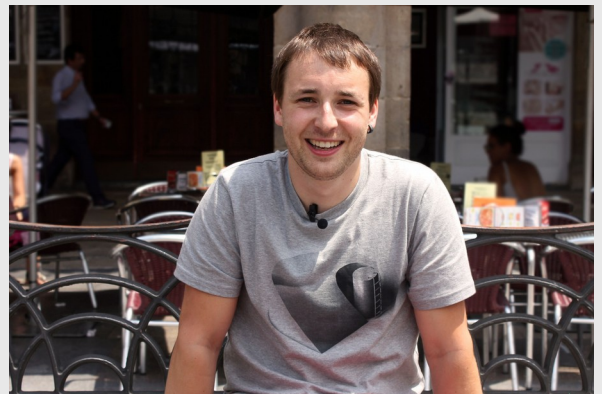
Euskararen erabilera eta ezagutza ez dira erritmo berean handitzen ari. 2016an egindako Inkesta Soziolinguistikoaren arabera, euskarak 223.000 hiztun irabazi ditu azken 25 urtean. Kopurua handia da, baina erabilerak ez du erritmo berean gora egin. Izan ere, Euskal Herrian ezagutza % 28,4koa da, baina erabilera % 16,5koa.

Askotan entzun dugu euskara sustatzea zailagoa dela hiri handietan udalerri txikietan baino. Gu Bilbora hurbildu gara herritarrek horri buruz pentsatzen dutena biltzeko asmoz. Baina hori bakarrik ez; Euskaraldiak Bilbon nola eragin dezakeen kontatu digute.

Euskaraldia

2018ko azaroaren 23tik abenduaren 3ra bitartean euskararen erabilera sustatzeko ekimena da Euskaraldia. Egun horietan, jendeak paparrean bi txapa eramateko aukera izango du: ahobizi edo belarriprest. Ahobiziek ulertzen duenari euskaraz egingo diote, baina kontuan izango dute erantzuna erdaraz jaso dezaketela. Ezezagunei lehen hitza, gutxienez, euskaraz egingo diete. Belarriprestek, berriz, euskaraz ulertzen dutela adierazten dute, nahiz eta erdaraz erantzun dezaketen.

Euskal Herriko 300 herritan baino gehiagotan jarriko da martxan ekimena; tartean, Bilbo. Bertako dinamizatzailea da Iñaki Etxarri: "Auzoetako taldeak finkatzea izan da helburua Euskaraldiko lehen fase honetan, eta lortu dugula uste dut".



Iñaki Etxarri da Bilboko Euskaraldia dinamizatzeaz arduratuko den pertsona.

Partaidetza

Irailaren 20an irekiko da parte hartzeko izen-emate ofiziala, eta 16 urtetik gorako herritarrek parte hartu ahal izango dute. "Aurrez aurre eta on line egiteko aukera eskainiko dugu. Auzoetan, adibidez, izena emateko mahaia jarriko ditugu hainbat lekutan. Herritarrek beren enpresetan ere apuntatu daitezke, eta txapak ere bertan banatuko zaizkie", azaldu digu Iñakik.

Lukarte Areskurrinaga, Jon Intxaurrea eta Maialen Etxarri Bilbon bizi dira, eta ekimenean parte hartzeko asmoa dutela esan digute hirurek. "Euskaldunak armairutik irteteko aukera ona izango da", esan digu Lukartek. Jonen ustez, "inertziak apurtzeko" aukera izango da, eta Maialenek, berriz, "dendetan lehenengo hitza euskaraz egitea" lortu nahi du.



Maialen Etxarri, Lukarte Areskurrinaga eta Jon Intxaurrea Bilbon bizi dira.

Ondoren, zer?

Hamaika eguneko dinamikaren ondoren, ohitura horiei eustea lortu nahi dute antolatzaileek, euskararen erabilera handitzea baita azken helburua. Bilboko dinamizatzaileak dio auzoetan jada lortu dutela euskararen aldeko mugimendua indartzea eta egonkortzea: "Euskaraldiak bultzada bat emango dio hiriko euskalgintzari, eta, dinamika sinple baten bidez, hizkuntza-ohiturak aldatuko ditugu".

Euskal komunitatea badagoela erakustea da Maialenen eta Lukarteren nahia, horixe lortu nahi dute ariketa sozial eta kolektibo honen bitartez. Eta Jonen bi helburu daudela

gaineratu du: "Alde batetik, hamaika egun horietan hizkuntza ohiturak aldatzea eta hamabigarren egunetik aurrera ohitura horiei eustea. Eta, bestetik, Bilbon jendeak ikustea euskara uste baino leku gehiagotan eta jende gehiagorekin erabili daitekeela".

Hainbat herritan egin dira horrelako dinamikak: Donostiako Egia auzoan; Lasarten; Bilboko Deustun; Baionan, Angelun eta Miarrizten (BAM)... Baina desberdintasuna da Euskaraldian izena eman duten herri guztiek aldi berean hartuko dutela parte, eta pertsona bakoitzak bere inguruan eta ohiko harreman-sareetan eragingo duela: lagunartean, 3 lanean, familiarengan, dendan, eskolan...



Zein da Euskaraldiaren helburua?

Zer da belarriprest?

Zer da ahobizi?

Noiz eta nola hartuko dute parte Euskaraldian herritarrek?



Eta zuk?

Euskaraldia ekimenari buruzko zure iritzia zein da? Jarri taldeka eta erantzun galderei.:

1. Ideia ona iruditzen al zaizu ekimen hau euskararen erabilera sustatzeko?
2. Aukerarik izango bazenu, hartuko al zenuke parte?
3. Zer izango zinateke ahobizi ala belarriprest?



- Ideia ona iruditzen zait niri. Askotan ez dakizu nork ulertzen duen euskaraz eta sorpresa handiak hartzen dituzu. Euskaraz gehiago egiteko aukera ematen du.

- Bai, egia da. Hala ere, arrakasta izateko jende askok hartu behar du parte, bestela...

- Niri ondo iruditzen zait, baina nire maila ikusirik, ni belarriprest izango nintzateke.

- (...)

ERANTZUNAK

Irakurri testua

Zein da Euskaraldiaren helburua?

Euskararen erabilera sustatzeko ekimen honen bidez, herritarren hizkuntza-ohiturak aldatu nahi dira.

Zer da belarriprest?

Belarriprestek euskaraz ulertzen dutela eta beraiekin euskaraz hiz egin dezakezula adierazten dute, nahiz eta erdaraz erantzun dezaketen.

Zer da ahobizi?

Euskara ulertzen duenari euskaraz egingo diotenak dira, baina badakite hark erdaraz erantzun dezakeela. Ezezagunei lehen hitza, gutxienez, euskaraz egingo diete.

Noiz eta nola hartuko dute parte Euskaraldian herritarrek?

Irailaren 20tik aurrera, izena eman beharko dute herritarrek ekimenean parte hartzeko. Azaroaren 23tik abenduaren 3ra, jendeak paparrean txapa bat eraman beharko du: ahobizi ala belarriprest.

TRANSKRIPZIOA

Zein harreman duzu euskararekin?

LUKARTE ARESKURRINAGA: Harremana? Hitz batean esatea oso gaitza da, esango neuke (nuke) igual, faseak egon direla: euskara izan da nire ama hizkuntza; gero, jada eskolan eta kalean erdara ikasi genuen eta erdaraz sozializatu ginen. Unibertsitate-ikasketak egiterakoan, orduan jada pentsatu nuen euskaraz egin behar nuela eta euskaraz zegoena euskaraz ikasi neban (nuen). Irakasle naiz eta lana euskaraz egiten dut. Semea izan nuenean, duela 14 urte pasatxo edo, pentsatu nuen eskaini behar geuenutzola (geniola) euskaraz bizitzeko aukera, eta uste nuen hori oso erraza izango zela eta berez etorriko zela. Orduan konturatu nintzen zein nekeza den euskaldun izatea.

JON INTXAURRAGA: Euskara izan da gure amama hizkuntza beti, amama euskalduna zelako eta nik 12 urtegaz (urterekin) erabaki nauen (nuen) ondo ikasi behar nauela (nuela) euskaraz eta hasi nintzen amamagaz (amamarekin) euskaraz egiten. Eta dakidan bizkaiera da amamak erakutsi zoztana (zidana). Eta bueno, ordutik hona apurka-apurka gero eta jende euskaldun gehiago ezagutu dot (dut), eta, ordutik aurrera, apurka-apurka euskara bihurtu da nire eguneroko hizkuntza. Gaur egun, euskaraz zein gaztelaraz (gaztelaniaz) bizi naiz Bilbon. Gaur egun, Berbaizu euskara elkartearen nago beharrean.

MAIALEN ETXARRI: Ni bilbotarra naiz eta euskara nire ama hizkuntza da. Eta horrez gain, ikastolan ikasi dut beti euskaraz, orduan euskararekin daukadan harremana oso naturala da, egunerokoa. Lagunekin ere gehienetan euskaraz hitz egiten dut...

Bilbon euskaraz bizitzea zaila da?

LUKARTE ARESKURRINAGA: Bizi bizi leike (daiteke) baina, igual talde txikietan bai, talde txikietan posible da euskaraz bizitzea. Talde handixe (handia) batzen garenean, gero eta gaitzagoa. Igual hasieran bai hasten zara, baina azkenean denok amaitzen dugu erdaraz egiten, eta gazteentzako (gazteentzat) be (ere) zaila da: bai kirol eremua, aisialdi esparru hori, urrats asko egin behar direz (dira) oraindino (oraindik) euskalduntzeko.

JON INTXAURRAGA: Nik alde horretatik zortea eduki dot (dut) zeren euskara ongi egiten ikasi dut nagusitan jada kontzientziagaz (kontzientziarekin) eta orduan, errazagoa izan da lehen berba euskaraz egitea beti eta euskaldunari euskaraz egitea. Baina egia esan Bilbon, segun eta zein herrigaz (herrirekin) edo hirigaz (hirirekin) konparatzen (alderatzen) duzun, ikusiko duzu euskaraz bizitzea gaitza den ala ez. Baina egia da guk pentsatzen doguna (duguna) baino askoz gehiagotan egin ahal dogula (dugula) euskaraz Bilbon. Batzuetan igual erdaraz erantzungo doskue (digute), baina erdaraz erantzun arren, guri ez dozkie (digute) eskatuko erdarara pasatzeko. Bilbon bai, hau ez da Lekeitio, hau ez da Azpeitia, baina bai egia da, uste baino askoz gehiagotan egin ahal dogula (dugula) euskaraz.

MAIALEN ETXARRI: Egia da, beti esan da Bilbon zaila dela eguneroko bizitza euskaraz egitea eta bada egia, beste herri batzuekin, edo beste inkluso hiri batzuekin konparatuta (alderatuta). Baina nik uste esfortzu bat egiten badugu, uste duguna baino euskaldun gehiago daudela behintzat euskaraz ulertzen dutenak. Orduan, nik beti esan dut euskaraz egiteko gai banaiz edo aukera badaukat euskaraz egiteko, besteak euskaraz ez badit erantzuten ez dela hain garrantzitsua. Nik euskaraz bizi nahi dut, beraiek gaztelaraz erantzuten badirate, nahikoa dela.